

Рецензія

Сорокіної Наталії Григорівни, доктора наук з державного управління, доцента кафедри державного управління і місцевого самоврядування Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» на дисертацію Новіченко Надії Володимирівни на тему «Цифрові компетентності публічних службовців», подану на здобуття ступеня доктор філософії за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми та її зв'язок із планами науково-дослідних робіт.

Період повномасштабної війни російської федерації проти України ще більше посилив розуміння необхідності прискореного цифрового розвитку України. Цифрова трансформація українського суспільства, становлення цифрової правової держави в кризових умовах призводять до виникнення проблем, що потребують свого негайного розв'язання.

Актуальним завданням є зорієнтувати усіх публічних службовців на формування стратегій цифрового розвитку України з урахуванням як кризових реалій, спричинених військовою агресією, так і потреб врахування глобальних трендів впровадження цифрових технологій в усі сфери життя суспільства, що має вирішальне значення для повоєнних перспектив розвитку країни.

Входження України в Європейський Союз неможливе без прискорення цифрової трансформації суспільства та влади. Водночас, якість цього процесу залежить від рівня цифрових компетентностей громадян України і, ще більшою мірою, від цифрових компетентностей публічних службовців.

Зазначене вище дає підстави стверджувати, що дисертаційне дослідження Надії Новіченко на тему «Цифрові компетентності публічних службовців» є актуальним, має важливе теоретичне та практичне значення.

Дисертаційне дослідження виконувалось згідно планів науково-дослідних робіт за темами: «Підвищення інтегральної компетентності в діяльності депутатів рад: зміст, засоби» № 0120U102593; «Цифрова трансформація публічного управління, № 0122U002236 (2022/2024); «Забезпечення стійкості,

ревіталізації та розвитку територій і громад в Україні», № державної реєстрації 0122U002375 (2022/2024).

Формулювання наукового завдання, нове вирішення якого отримано в дисертації.

У дисертаційній роботі вирішено актуальне наукове завдання, що полягає у теоретичному обґрунтуванні механізмів формування системи розвитку цифрових компетентностей публічних службовців та розробленні практичних рекомендацій для їх удосконалення в умовах цифрової трансформації та європейської інтеграції України.

Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Грунтовний аналіз значного обсягу теоретичного матеріалу та нормативно-правової бази України за темою дослідження, узагальнення та систематизація зарубіжного і вітчизняного досвіду застосування механізмів реалізації державної політики щодо підвищення цифрових компетентностей публічних службовців а також узгодженість наукових положень, висновків та рекомендацій дисертаційного дослідження, їх відповідність пріоритетам цифрового розвитку, підтверджує достовірність та новизну наукових результатів, висновків і рекомендацій автора.

Наукова новизна результатів дисертаційного дослідження полягає в тому, що автором уперше розроблено систему цифрових компетентностей публічних службовців в Україні, з урахуванням поглибленої діагностики прогалин спроможності до цифрових змін на центральному та місцевому рівнях та базових елементів на суспільному рівні, які впливають на цифрові компетентності публічних службовців та відповідну цифрову інфраструктуру.

Удосконалено: понятійно-категоріальний апарат предметної сфери дослідження, в рамках якого, цифрові компетентності публічних службовців мають відповідати таким функціям, як: цифрове планування та дизайн (п. 2.2); використання та управління даними (п. 2.3); цифрове врядування; наукові положення щодо визначення проблем та бар'єрів цифрової

трансформації та векторів розвитку штучного інтелекту в публічному управлінні (п.3.2).

Набули подальшого розвитку: систематизація компетентностей, які необхідно розвинути посадовим особам публічного сектору, щоб ефективно розробляти та впроваджувати ініціативи з цифрової трансформації та штучного інтелекту в органах публічної влади, а також створювати сприятливе середовище для цифрової трансформації в суспільстві, з урахуванням основних цифрових компетентностей посадових осіб публічного сектору під час роботи з цифровими технологіями (п.4.2); механізми удосконалення рамок компетентностей публічних службовців щодо штучного інтелекту та цифрової трансформації, шляхи їх впровадження для підтримки відповідних можливостей органів публічного управління (п.3.1); методичні засади розробки навчальних програм і створення основ для розробки планів дій і стратегій щодо цифрових компетентностей публічних службовців у вигляді «меню варіантів», які можуть підтримувати цифрову трансформацію та ініціативи цифрового врядування шляхом подальшої контекстуалізації на основі потреб органів публічного управління (п.4.3).

Заслуговує на увагу проведений автором аналіз світового досвіду впровадження штучного інтелекту в роботу органів публічного управління та визначення цифрових компетентностей публічних службовців для здійснення цифрової трансформації суспільства.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків, рекомендацій, які захищаються.

Сформульовані у дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є обґрунтованими, базуються на узагальненні значної кількості результатів наукових досліджень, нормативно-правових актів України. Обґрунтованість і достовірність результатів дисертації також підтверджена в процесі їх апробації на науково-комунікативних заходах: «Інноваційні інструменти забезпечення інвестиційного та інфраструктурного розвитку територій та громад» (Дніпро 2022); «Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України» (Дніпро, 2022); «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції

України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості» (Київ, 2021); «Теорія та практика публічної служби» (Дніпро, 2020); «Муніципальна реформа в контексті євроінтеграції України: позиція влади, науковців, профспілок та громадськості» (Київ, 2020); «Сталий розвиток територій: проблеми та шляхи вирішення» (Дніпро, 2019).

Автором досягнута мета дослідження, яка полягає в теоретичному обґрунтуванні комплексу концептуальних положень щодо розвитку цифрових компетентностей публічних службовців, а також визначення особливостей застосування компетентностей публічних службовців у сфері штучного інтелекту та цифрової трансформації публічного управління.

Структура дисертаційної роботи характеризується логічністю та послідовністю.

Дотримання академічної доброчесності.

Аналіз дисертації та наукових публікацій Надії Новіченко дають підстави констатувати, що робота є самостійно виконаною науковою працею. Наукові положення, висновки, рекомендації, що виносяться на захист, отримані здобувачем особисто. Текст є оригінальним, цитати оформлені коректно, наведені посилання на джерела інформації. У зв'язку з цим та на підставі перевірки роботи на академічний плагіат можна зробити висновок про відсутність порушення здобувачем академічної доброчесності.

Практичне значення та використання результатів роботи.

Наукове та практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони доведені до рівня конкретних пропозицій щодо вдосконалення системи розвитку цифрових компетентностей публічних службовців, які можуть використовуватися при розробці та реалізації державної політики щодо цифрового розвитку територій та громад в Україні.

Запропоновані автором положення та результати дослідження впроваджені: Дніпропетровської обласної державної адміністрації при реалізації регіональної програми інформатизації "Дніпропетровщина: цифрова трансформація" на 2023 - 2025 роки"; Дніпропетровської обласної ради при розробці регіональної програми інформатизації

"Дніпропетровщина: цифрова трансформація" на 2023 - 2025 роки" рішення Дніпропетровської обласної ради від 14.10.2022 №216-13VIII; Дніпровської міської ради при підготовці програми цифрового розвитку громади в рамках Національної програми інформатизації; Університету імені Альфреда Нобеля у процесі викладання дисципліни «Діджиталізація управлінських процесів» в межах ОПП «Менеджмент» магістерського рівня.

Дискусійні положення та рекомендації.

Загальна оцінка дисертаційного дослідження Н. Новіченко позитивна. Проте, на нашу думку, дисертація містить деякі дискусійні моменти, які потребують уточнення:

1. У роботі недостатньо розкрита сутність пропозицій автора щодо змісту критерію оцінювання рівня цифрових компетентностей діючих публічних службовців в умовах впровадження цифрового врядування. (п.2.4). На наш погляд, перехід від електронного урядування до цифрового врядування потребує кардинальної зміни системи підготовки кадрів публічної служби і це мало б бути відображено в дисертації.

2. Потребують уточнення вектори розвитку штучного інтелекту як в суспільстві взагалі, так і в публічному управлінні зокрема (п.3.3). Потрібно більш чітко визначити критерії оцінки результативності впровадження штучного інтелекту та використання баз даних для прийняття публічно управлінських рішень.

3. До завдань дослідження варто було б додати завдання, яке стосувалося б удосконалення механізмів реалізації державної політики цифрового розвитку та підтримки цього процесу на рівні територіальних громад та регіонів України. Існує проблема цифрового розриву, цифрової нерівності і неоднорідності рівня цифрового розвитку територій, яка збільшується в умовах збройної агресії РФ.

4. У розкритті тематики перспектив формування цифрових компетентностей публічних службовців в Україні цілком слушно йдеться про створення цифрових робочих місць в органах влади. Відзначено, що коли йдеться про цифрові робочі місця, то це не тільки технологічне обладнання а

й нова стратегія організації роботи, яка поєднує в собі цифрові інструменти, місця, стилі роботи, культуру та навички, необхідні співробітникам (службовцям) для оптимального виконання роботи та обслуговування клієнтів (громадян) в умовах цифрового суспільства, що формується (с.165). На наш погляд робота б значно виграла, якби було наведено реальні приклади конфігурації таких цифрових робочих місць та практичні кейси роботи публічних службовців у цифровому середовищі.

Висловлені рекомендації та наявність дискусійних моментів у дисертації Н. Новіченко не знижують її загальної високої оцінки.

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора.

За темою дисертації опубліковано 11 наукових праць, із них: 5 статей у наукових фахових виданнях України, 1 підрозділ у колективній монографії, 5 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій. Провідний внесок за обсягом у публікаціях у співавторстві належить аспіранту і визначено у переліку публікацій, який подано у дисертації.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам.

Дисертація складається з анотації державною та англійською мовами, вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатку. Робота включає таблиці та рисунки. Структура дисертації має логічну побудову і сприяє розкриттю теми дослідження та виконанню поставлених завдань. Дисертація оформлена відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України, що висуваються до такого роду наукових робіт. Зміст наукових праць доповнює основні положення дисертації.

За тематикою дисертаційного дослідження опубліковано 11 наукових праць, із них: 5 статей у наукових фахових виданнях України, 1 підрозділ у колективній монографії, 5 тез доповідей у матеріалах науково-практичних конференцій. Провідний внесок за обсягом у публікаціях у

співавторстві належить аспіранту і визначено у переліку публікацій, який подано у дисертації.

Дисертаційна робота Новіченко Н. В. відповідає вимогам, що передбачені наказом Міністерства освіти та науки від 12.07.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (пункти 5, 6, 8).

Загальний висновок.

З огляду на актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків вважаю, що дисертаційна робота Новіченко Надії Володимирівни «Цифрові компетентності публічних службовців» є самостійним, оригінальним, завершеним науковим дослідженням, у якому теоретично обґрунтовано механізми розвитку цифрових компетентностей публічних службовців та надані практичні рекомендації щодо їх удосконалення у сфері публічного управління та адміністрування в умовах розвитку цифрового суспільства України, що має суттєве значення для галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

Доктор наук з державного управління,
професор, доцент кафедри державного
управління і місцевого самоврядування
Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка»

Наталія СОРОКІНА